

תוכנית להוראת השפה הערבית הדבורה בכיתות ב'-ד'

מסמך זה מיועד למורים לערבית בבתי הספר העבריים בכיתות ב'-ד'. המסמך הוא הצעה לתוכנית הוראה, למידה והערכה בתחום הדעת ומהווה מדריך למורים המלמדים בשכבות הגיל האלה. במסגרת המסמך מובא מפרט נושאים כולל לצד חלוקה אפשרית של הנושאים לפי השלב בלמידה, בצירוף פירוט של פעילויות והפעלות.

מטרת העל:

הקניית יכולת שיח בערבית דבורה בכיתות ב'-ד' באופן חוויתי, תוך שילוב משחקים, פעילויות, הפעלות ויצירה בעת תהליכי ההוראה, הלמידה וההערכה.

המטרות האופרטיביות:

1. התלמידים יצביעו על הזיקה בין השפה הערבית לשפה העברית ויעמדו על הקרבה בין השפות תוך זיהוי מילים דומות בתבניתן ובמשמעותן.
2. התלמידים ירכשו אוצר מילים בערבית סביב נושאים רלוונטיים ואקטואליים לעולמם של תלמידים ולתחומי השיח שלהם, תוך חשיפה לשירים, דקלומים, תמונות וסרטונים מתאימים.
3. התלמידים ייחשפו לשפה הערבית הדבורה באמצעות דרכים יצירתיות וחוויות תוך שילוב פדגוגיה דיגיטלית.
4. התלמידים יוכלו להשתמש בשפה הערבית הדבורה (האזנה, דיבור) לשם קיום שיח ותקשורת סביב הקשרים ונושאים שנלמדו בכיתה.
5. התלמידים יוודעו אל התרבות הערבית באמצעות למידת השפה, ואוצר המילים יילמד בזיקה לחגים ולמועדים שונים בלוח השנה ויכלול פתגמים ומטבעות לשון.
6. התלמידים יפתחו אהבה לשפה הערבית על בסיס כבוד וסובלנות לדוברי השפה וגילוי עניין וסקרנות.

- העיקרון הפדגוגי-דידקטי שלפיו תתבצע הוראת הערבית הדבורה בשלב זה של הקנייתה הוא עיקרון הספירליות. המיומנויות הלשוניות תילמדנה באופן הדרגתי שיאפשר הבניה של הידע השפתי בקרב הלומדים.
- התוכנית המוצעת כוללת חומרי הוראה ועזרי למידה רבים ומגוונים. על המורים להתאים את החומרים והפעילויות הללו לרמת תלמידיהם בכיתה.
- חומרי הוראה ולמידה רבים מצויים ב**מרחב הפדגוגי** של הפיקוח על הוראת הערבית ועולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים (אתר מפמ"ר), ועימם נמנים שירים, סרטונים, פעילויות ומצגות מלוות למידה.

דרכי ההוראה:

1. בכיתות ב'-ד' הוראת השפה הערבית מתבצעת באמצעות האזנה ודיבור תוך המללת תמונות ו/או תיאור חפצים במרחב הלימודי. בשכבות גיל אלה יושם דגש על מיומנויות ההאזנה (קליטה) והדיבור (הפקה). בשלב מאוחר בלמידה וככל שהחשיפה לשפה מתרחבת, מומלץ לשלב באופן הדרגתי גם את מיומנויות הקריאה (קליטה) והכתיבה (הפקה).
2. לשם חזרה על אוצר המילים הנלמד ותרגולו, על המורים להרבות בקיום פעילויות והפעלות המביאות לידי ביטוי/יישום את אוצר המילים. אפשר לעשות זאת, למשל, באמצעות משחקים, שירים, הצגות ודקלומים. ככל שהתלמידים ישמעו את אוצר המילים פעמים רבות, הדבר יסייע להם בהטמעת המילים החדשות ובשימוש בהן בשיח הדבור.
3. יצירת פורטפוליו (תיקייה) "אספן המילים" – המורים יכולים ליצור עם תלמידיהם תיקיות שבהן תוצגנה תמונות המשקפות את אוצר המילים הנלמד. באמצעות התמונות הללו, התלמידים יוכלו לחזור על אוצר המילים שרכשו וכן להשריש את יסודות השיח (בניית צירופים ולאחר מכן הרכבת משפטים). פורטפוליו זה יהווה גם מילון ערבי-עברי-ערבי עבור התלמידים. כמו כן, התלמידים יוכלו לצבוע את התמונות תוך שהם מאזינים למילים בערבית ושירים המכילים את המילים הללו. למידה חווייתית מסוג זה, תאפשר לתלמידים להתחבר לתחום הדעת וללמוד באופן חווייתי. תיקייה זו תהווה תיעוד של אוצר המילים הנלמד, ותאפשר לקהילת בית הספר (הנהלה, צוות, הורי התלמידים) להתחקות אחר העשייה ולקדם שיח בשפה הערבית.

הצעה למפרט הנושאים הכולל (עמ' 3-5) ולחלוקה לפי שכבות גיל (עמ' 6-19)

המפרט שלפניכם מכיל את רשימת הנושאים המומלצת להוראה בכיתות ב'-ד'.
למורים יש אפשרות לבחור את סדר ההוראה, כמו גם להעמיק ולהרחיב את אוצר המילים, לבחירתם.

הנושא/יחידת הלימוד	כיתה ב'	כיתה ג'	כיתה ד'
ברכות: מג'אמלאת	ברכות לשלום ולפרידה	מילות נימוס	ברכות לאירועים (חגים וימי הולדת)
רגשות ותחושות: משאער ואחאסיס	הקניית אוצר מילים באמצעות שימוש בתמונות המביעות רגשות	שילוב רגשות בשיח: כיצד אני מרגיש (גוף ראשון)	שילוב רגשות בשיח: כיצד את/ה / הוא/היא מרגיש/ה (גופים שני ושלישי)
היכרות: תעארף	הצגה אישית (על עצמי ועל משפחתי הגרעינית)	הצגה אישית (על עצמי ועל משפחתי הגרעינית והמורחבת)	הצגה אישית (על עצמי, על משפחתי הגרעינית והמורחבת ועל ביתי)
המרחב הלימודי: אלמדסה	רהיטים במרחב הכיתתי	חפצים בקלמר ובתיק	אנשים בבית הספר ובקהילה
מילות שאלה: אדואת (א)ל(א)סתפהאם	שימוש פסיבי במילות שאלה בסיסיות לשם עידוד השיח סביב הנושאים שנלמדו	שימוש פסיבי במילות שאלה לשם עידוד השיח סביב הנושאים שנלמדו	שימוש אקטיבי במילות שאלה לשם עידוד השיח סביב הנושאים שנלמדו

הצבעים: אלאלואן	צבעי יסוד: אחמר, אביד, אזרק, אח'דר, אסוד	צבעים נוספים: ברתקאלי, ורדי, בנפסגי, בני, סמאוי, רמאדי	שמות תואר שמתארים צבעים: כהה, בהיר, צבעוני, שקוף, צבע כסף וצבע זהב
מספרים: אלארקאם	אחדות	עשרות	מספרי ה-עשירה (11-19), השעון והשעות.
הבגדים: אלמלאבס	פריטי לבוש בסיסיים: בנטלון, קמיס, טאקייה, ג'ראבין, כנדרה, פסתאן, תנורה.	פריטי לבוש נוספים (הרחבה) ואביזרים	פעלים: לאבס/לאבסה שמות תואר שמתארים בגדים: קסיר, טויל
מאכלים ומשקאות: מאכולאת ומשרובאת	פירות וירקות: תפאח, מוז, ענב, ברתקאל, נגיאס, לימון, תות, בנדורה, ח'יאר, בטאטא, בסל וג'זר.	מאכלים ומשקאות: בידה, סלטה, ג'בנה, זבדה, חליב, שוכו, רז, ח'בז, לחם.	תיאור חוויות אכילה ושתייה באמצעות תבניות כגון: - בדי אאכל / אשרב ... - בחב אאכל / אשרב ...
חיות: אלחיואנאת	שמות החיות: כלב, ארנב, חמאר, ג'מל, פיל, בקרה.	שמות החיות: דג'אגה, ע'זאל, סמכה, אסד, עספור, חמאמה, פראשה. אברי הגוף והפנים: דיל, ח'רטום, אנף, אד'נין, עיון, תם, בטן, איד, רגיל, ג'נאח.	שמות תואר: קסיר, טויל, חלו, ג'מיל, ת'קיל, נזיף

כל ימי השבוע, מזג האוויר בזיקה לעונות השנה	ימי השבוע הצמודים לימים בהם מתקיימים שיעורי הערבית	ימי השבוע בהם מתקיימים השיעורים	הזמנים: ימי השבוע- איאם (א) לאסבוע, מזג האוויר- א(ל) טָקס, עונות השנה- פסול (אל) סֶנָה
---	---	--	---

תוכנית למידה והערכה בערבית לכיתה ב' - מדריך למורה

ציוד לשיעור: תיקייה ובתוכה "אספן המילים". התלמידים יכינו יחד עם המורה את התיקיה בכיתה. (קלמר: עפרון, צבעים, דבק ומספריים)
דרכי ההערכה: האזנה, קיום שיח בין התלמידים למורה, קיום שיח בין תלמידים (למידת עמיתים), פרויקטים (יצירה, פעילות, הערכה חלופית ועוד)

הנושא / יחידת הלימוד	התכנים	דרכי ההקניה	המלצות לפעילויות ולדרכי הערכה
ברכות: מג'אמלאת	ברכות לשלום ולפרידה: - מֶרְחָבָא – מֶרְחָבְתִּין - אֵלָא (אל) לֵקָאָא – מַע (אל) סִלְאָמָה	פתיחת השיעור וסיומו באמצעות הברכות שנלמדו.	- שירים ודקלומים החוזרים על הברכות. - שימוש בברכות כחלק בלתי נפרד ממהלך השיעור, לרבות בתחילתו ובסופו.
רגשות ותחושות: משאער ואחאסיס	מבסוט, פרחאן, עֵיאן, תעבאן, ג'ועאן, עטשאן, זעלאן.	בפתיחת השיעור ובסיומו שאילת השאלה: כיצד אנו מרגישים היום?	- שירים ודקלומים החוזרים על הרגשות והתחושות. - שימוש בפוסטר (נגיש או וירטואלי) והמללתו לשם הפיכת השיח למוחשי בהיותו נסמך על מקור ויזואלי (תמונת ריגושון-אימוג'י).
היכרות: תעארף	הצגה אישית (על עצמי ועל משפחתי הגרעינית): שם פרטי, שם משפחה, מקום מגורים, שם בית הספר. משפחה גרעינית: אב, אֵם, אח', אָח'ת, אבן ובנת.	- הקניית אוצר מילים סביב נושאים המרכיבים את ההצגה האישית. - זיהוי המילים יתבצע באמצעות חזרה עליהן, יישומן בשיח הדבור בעל פה, שירים, קיום הצגות / תיאטרון בובות ועוד.	- הצגת סרטון על המשפחה. התלמידים לומדים את השיר ומצטרפים אליו לאחר כמה פעמים שבהן שמעו אותו. - יצירת בובות אצבע ופיתוח שיח על המשפחה כשהבובה היא מספרת. - לקראת יום המשפחה – הכנת עץ המשפחה / שלט לבית.

המרחב הלימודי: אלמדרסה	רהיטים, חפצי לימוד ושמות עצם במרחב הכיתה: באב, שבאכ, לוח, כרסי, טאולה, סף. בעלי תפקידים בבית הספר: תלמיד' (תלמיז)/ה, תלאמיד' (תלאמיז), מעלם/ה, מדיר/ה.	- הקניית אוצר מילים באמצעות כרטיסי תמונות. לאחר מכן, הכרטיסים ישמשו ל"שליפת" המילים בעל פה, חזרה והטמעה של אוצר המילים. - רצוי להשתמש במרחב הכיתה ובפרטים המצויים בתוכו כדי להצביע (הן פיזית והן באמצעות השפה) על אוצר המילים הנלמד.	שימוש בהוראות חוזרות ונשנות בכיתה, הכוללות את אוצר המילים הנלמד. לדוגמה: - אפתח (אל)דפתר! - אפתח (א)לבאב! - אפתח (אל)שבאכ!
מילות שאלה: אדואת (א)ל(א)סתפהאם	שימוש פסיבי במילות השאלה: שו? וין?	- שימוש במילות השאלה במסגרת השאלות שמועלות בפני התלמידים סביב נושאי הלימוד. - שימוש במילות השאלה כאמצעי לעידוד השיח הדיאלוגי (פינג-פונג) בין המורה לתלמידים ובין התלמידים לבין עצמם.	- קיום שיח תדיר במהלך השיעורים תוך שילוב שאלות ותשובות. - משחק עם כדור ספוג – המורה ייצור חריצים בתוך כדור הספוג ולתוכם יכניס פתקיות עם שאלות. המורה יקריא את השאלות והתלמיד יתרגם אותן או ישיב עליהן בערבית כשמגיע תורו (כשהכדור ימצא בידיו במשחק).
הצבעים: אלאלואן	הקניית צבעי היסוד: אבִיד, אַזְרִק, אַסֹד, אַפֶר, אַחִידר.	ההקניה תתבצע באמצעות כרטיסיות עם שמות הצבעים / כרטיסיות בצבעים עצמם ותוך המחשה של אוצר המילים באמצעות הבגדים שלובשים והנושאים הנלמדים.	הקניית אוצר המילים תוך דקלום / חזרה על משפטים לשם הפנמת הצבעים. המבע ישלב את הצבעים לצד מילים דומות בערבית ובעברית. לדוגמה: - לון (א)לארנב אַבִיד - לון (אל)שֶמֶס אַפֶר

מספרים: אלארקאם	מניה של מספרי האחדות / זיהוי הספרות מ-1-10.	הצבעה על המספר, חזרתיות ויישום בתוך הקשר.	• הכנת קובייה אישית עם המספרים. • שימוש שירים הכוללים מספרים לדקלום. • הכנת "משחק מסלול" שבמסגרתו התלמידים צריכים למנות את הצעדים בהתאם למספרים שעל גבי הקובייה ועוד.
הבגדים: אלמלאבס	פריטי לבוש: קמיס, תנורה, פסתאן, בנטלון, ג'ראבין, כנדרה, טאקיה.	• שימוש בכרטיסיות עם תמונות פריטי הלבוש לשם הקניית אוצר המילים ותרגולו. כמו כן, יישום של אוצר המילים יתבצע באמצעות שיח: מה אנו לובשים היום? • הרחבת השיח באמצעות כרטיסיות המילים, באופן שיאפשר הרכבת צירופים שונים – שילוב בין פריט לבוש לצבע.	• עריכת "משחק מסלול" עם פריטי הלבוש. התלמידים צובעים את פריטי הלבוש ומשחקים תוך שהם מציינים את שם הפריט בערבית ויוצרים באמצעותו צירוף. • מדרש תמונה – התלמידים יתארו את התמונה תוך שימוש בפריטי הלבוש ובצבעים שלמדו.
מאכלים ומשקאות: מאכולאת ומשרובאת	הקניית שמות הפירות והירקות: תפאח, מוז, ענב, ברתקאל, ג'אס, לימון, בנדורה, ח'יאר, בטאטא, בסל, פלפל, ג'זר.	• שימוש בכרטיסיות עם תמונות הפירות והירקות לשם הקניית אוצר המילים ותרגולו. • הרחבת השיח באמצעות כרטיסיות המילים, באופן שיאפשר הרכבת צירופים שונים – שילוב בין פרי / ירק לצבע מתאים.	• הכנת סלט פירות / ירקות בכיתה. כפעולה מקדימה, יתבצע שיח בכיתה על המרכיבים של הסלט. • הכנת תפזורת של שמות הפירות והירקות, כאשר המחסן הוא תמונות והתפזורת מכילה מילים שנלמדו. (יש לכתוב את המילים על הלוח, וזאת כדי שהתלמידים יוכלו

		הבאת הפירות והירקות לכיתה.	להשתמש במילים נכונות). לאחר שהתפזרות מוכנות, ניתן לבצע החלפה שלהן בין התלמידים וחיפוש המילים בתחרות.
החיות: אלחיואנאת	הקניית שמות החיות: כלב, ארנב, חמאר, ג'מל, פיל.	- שימוש בכרטיסיות עם החיות לשם הקניית המילים ותרגולן. - שיום החיות ותיאורן על פי צבען. יצירת ציורפים בעזרת תמונות.	טנגרם – יצירת חיה באמצעות חלקי הטנגרם – צביעה והוספת פריטים. תיאור התוצר באמצעות צירוף – חיה וצבע.
אברי הגוף והפנים: אעדאא (א)לג'סם	אנף, אד'נין, עיון, תם, בטן, איד, רג'ל.	שימוש בכרטיסיות עם אברי הגוף לשם הקניית אוצר המילים ותרגולן.	תרגול באמצעות משחקים מחוץ לכיתה.
הזמנים: אלאוקאת	הקניית שמות ימי השבוע בהם מתקיים השיעור.	כחלק מההתנהלות והשיח בכיתה, ניתן לפתוח את השיעור בציון היום ובמאפיינים של מזג האוויר.	שימוש בפוסטר (נגיש או וירטואלי) ובו תמונות על מזג האוויר/ימות השבוע לשם הפיכת השיח למוחשי בהיותו נסמך על מקור ויזואלי.
מזג האוויר: א(ל)ט'קס	שמש, מטר, יום, ליל.	היכרות עם עונות השנה במהלך שנת הלימודים, במסגרת שיח על היום ומזג האוויר.	שאלת שאלות ומתן תשובות, למשל באמצעות הכנת לוח בכיתה המשמש לסימון היום, התאריך, מזג האוויר והעונה.
שמות תואר	כפיר, זע'יר.	הקניית אוצר המילים בנפרד, ולאחר מכן שילובו עם אוצר המילים שמצוי ביחידות הוראה נוספות, כגון יחידת החיות.	- תיאור של חיה או חפץ באמצעות שמות תואר. - הכנת "משחק מסלול" ובו חפצים / חיות. התלמידים יצטרכו, תוך כדי צעידה, לומר משפט המתאר את התמונה, מה מופיע בה, מה צבעה וכן משפט תיאור נוסף שלה.

תוכנית למידה והערכה בערבית לכיתה ג' - מדריך למורה

ציוד לשיעור: תיקייה ובתוכה "אספן המילים". התלמידים יכינו יחד עם המורה את התיקיה בכיתה. (קלמר: עפרון, צבעים, דבק ומספריים)
דרכי ההערכה: האזנה, קיום שיח בין התלמידים למורה, קיום שיח בין תלמידים (למידת עמיתים), פרויקטים (יצירה, פעילות, הערכה חלופית ועוד)

הנושא / יחידת הלימוד	התכנים	דרכי ההקניה	המלצות לפעילויות ולדרכי הערכה
ברכות: מג'אמלאת	ברכות לשיח מכבד: - شَكَرٌ – עֲפֹן - قَوْلٌ – עֵלָא קֶלֶבֶכ - מִן פֶּדֶלֶכ	שימוש בברכות במהלך השיעור. המורה יאמר את הברכות בסיטואציות המתאימות כך שהתלמידים יבינו את הברכות מתוך ההקשר וישתמשו בהן בדיבור.	שיח שוטף בשיעורים המשלב את הברכות שנלמדו עד כה.
רגשות ותחושות: משאער ואחאסיס	שיח סביב השאלה: "כיצד אנו מרגישים היום?"	שימוש בתמונות לשם המחשת הרגשות והתחושות.	קיום שיח קבוע בתחילת השיעור סביב התחושות.
היכרות: תעארף	הרחבת אוצר המילים בנושא בני המשפחה: סִיד, סֵת, ח'אל, ח'אלה, עֵם, עֵמָה.	הקניית אוצר המילים באמצעות עץ המשפחה, תוך התבססות על אוצר מילים המוכר משלב הקניית נושא המשפחה הגרעינית. לדוגמה: - "אבא של אבא הוא _____" - "אח של אבא הוא _____"	- הצגת שיר המשפחה. התלמידים לומדים את השיר ומצטרפים אליו לאחר מספר השמעות. - יצירת בובות אצבע ופיתוח שיח על המשפחה. - הכנת תרשים עץ המשפחה המורחבת. - שילוב משחק התאמה בין המילה לתרגומה / בין המילה לתמונה המייצגת אותה.

המרחב הלימודי: אלמדרסה	הקניית שמות חפצי הלימוד ותכולת התיק והקלמר: שְׁנֵטָה, מְקֻלְמָה, כְּתָאב, דְּפֶתֶר, קָלָם, קָלָם רֶסְאָס, אֶלְוָאן. בעלי תפקידים: תלמיד' (תלמיז)/ה, סכריתיר/ה, בּוֹאֵב/ה.	- שימוש בכרטיסיות ותמונות לשם תרגול, הפנמה והטמעה באמצעות חזרתיות ויישום. - רצוי לחזור על הצבעים שנלמדו כדי לתאר את צבעם של חפצי הלימוד (באמצעות חיבור ציוריים עם המילה "בֵּלֹן").	- התלמידים יכירו את אוצר המילים במרחב הכיתה ויתארו את ציודם האישי. - התלמידים יגעו בחפץ או יחזיקו חפץ שאותו יאמר המורה. - הכנת משחק "חמש בשורה", עם תמונות של חפצים במרחב הכיתה ותרגול אוצר המילים והצבעים באמצעותו. - שילוב משחק התאמה בין המילה לתרגומה / בין המילה לתמונה המייצגת אותה.
מילות שאלה: אדואת (א)ל(א)סתפהאם	שימוש פסיבי במילות השאלה: שו? וין? אכם? אי? אימתא?	- שימוש במילות השאלה במסגרת השאלות שמועלות בפני התלמידים סביב נושאי הלימוד. - שימוש במילות השאלה כאמצעי לעידוד השיח הדיאלוגי (פינג-פונג) בין המורה לתלמידים ובין התלמידים לבין עצמם.	- קיום שיח תדיר במהלך השיעורים תוך שילוב שאלות ותשובות. "משחקי התאמה" בהם יוכלו התלמידים להתאים בין השאלות לתשובות המתאימות. "משחק מסלול" המשלב שאלות – על המשתתפים במשחק להשיב על השאלות כמשימה.
הצבעים: אלאלואן	הקניית צבעים נוספים: בֵּנִי, בֶּרֶתְקָאֵלִי, רִמָּאדִי, וֶרְדִי, לִילְכִי, סִמָּאִי	הקניית הצבעים החדשים תוך שימוש במרחב הכיתה ובכרטיסיות בכל הצבעים שנלמדו.	- חשיפה לשיר הצבעים – השמעה ושירה משותפת. - הכנת המשחק "אסוף את המספרים" – התלמידים יקבלו דף עם תמונות של החפצים ושמות העצם שאותם הם למדו במהלך

			הפנמה, חזרתיות ויישום תוך קישור לאוצר מילים מן היחידות השונות.	השיעורים. הם יצבעו אותן וידביקו אותן במקום המתאים בלוח המשחק. כאשר התלמידים ישחקו את המשחק, הם יצטרכו לתאר את התמונה באמצעות שם העצם וצבעו.
מספרים: אלארקאם	העשרות	- זיהוי המספר, תרגול ויישום. - הקניית הסדר הנכון של המספרים (אחדות קודמות לעשרות)	- תרגול המספרים מ-21-99 באמצעות "משחק מסלול". - התלמידים צריכים למנות את הצעדים על פי הקובייה. - הספרות בערבית ניתנות ככתב סתרים. - משחק ביגו בנושא מספרים. "נחש את המספר" – התלמיד כותב מספר בין 21-99. - התלמידים בכיתה צריכים לנחש את המספר, באמצעות משחקים שונים.	
הבגדים: אלמלאבס	הקניית פריטי לבוש נוספים ואביזרים מאיזה, חזאם, ג'אפית, כפֹות, בלוזה, סנדל, שחויטה	- כרטיסיות עם תמונות להקניה/תרגול. חזרתיות ויישום של פריטי הלבוש. - הרחבת השיח על כרטיסיות המילים לצירופים שונים. שילוב פריט וצבע.	"משחק מסלול" עם פריטי לבוש. התלמידים צובעים את פריטי הלבוש ומשחקים תוך שהם מציינים את הפריט וצבעו באמצעות משפט. - מדרש תמונה – התלמידים יתארו את התמונה תוך שימוש בפריטי הלבוש ובצבעים.	

	• הרחבת תרגול אוצר המילים תוך הקניית השימוש ב: לאבס/לאבסה, ובכינוי הרומז.		
מאכלים ומשקאות: מאכלאות ומשרובאות	שמות מאכלים ומשקאות, ארוחת בוקר, ארוחת צהריים וארוחת ערב. מאכלים לדוגמה: בידה, סלטה, ג'בנה, זבדה, חליב, שוכו, רז', ח'בז, לחם.	• כרטיסיות עם תמונות להקניה/תרגול חזרתיות ויישום של שמות המאכלים והמשקאות. • הרחבת השיח על כרטיסיות המילים תוך שילוב צבעים ומילות תואר ואוצר מילים מוכר. • הרחבת תרגול אוצר המילים תוך הקניית השימוש ב: אכל/אאכלה, שארב/שארבה ובכינוי הרומז.	• הכנת ארוחה משותפת בכיתה. • שיח בכיתה על המרכיבים של הסלט. • הכנת תפזורת של מאכלים, משקאות, פירות וירקות, כאשר המחסן הוא תמונות והתפזורת עם מילים שנלמדו. (יש לכתוב את המילים על הלוח כדי שהתלמידים יוכלו להשתמש במילים נכונות). לאחר מכן, ביצוע החלפה של התפזורות בין התלמידים וחיפוש המילים.
החיות: אלחיואנאת	הקניית שמות של חיות נוספות וכן איברי הגוף של בעלי החיים: דג'אג'ה, ע'זאל, סמכה, אסד, עספור, חמאמה, פראשה, ד"ל, ג'נאח, ח'רטום, ד'נב.	• הקניה ותרגול אוצר המילים באמצעות כרטיסיות תמונות. התלמידים יכולים להביא תמונות של החיות שיש להם בבתיהם ולתאר אותן. • הכנת בובות גרב וביצוע קולות וצלילים של חיות.	• הכנת משחק "עולים או יורדים" המשלב כרטיסיות של חיות. • חיבור משפטים בתוספת המילים – האדא, האדי, ענדו, ענדהא. • הטנגרם כמדרש תמונה – סידור חלקי הטנגרם לתמונה של חיה, הוספת פריטים וצביעה של הציור. לאחר סיום הצביעה, כל תלמיד מספר בשלושה משפטים על התמונה בערבית.

- פעילויות מחוץ למרחב הכיתה. - התאמה, דף צביעה -תיאור בעל פה של אברי הגוף.	הקניה ותרגול אוצר המילים באמצעות כרטיסיות ותמונות.	אנף (מנח'אר), אד'נין, עיון, תם, בטן, איד, רג'ל, כתף, וג'ה, שער.	אברי הגוף והפנים: אעד'א (א)לג'סם
- השמעת שיר ימי השבוע – האזנה ושירה משותפת. - קיום שיח שוטף בתחילת כל שיעור וציון היום בשבוע.	הקניית שמות ימי השבוע, באמצעות תיאורי הזמן: בכרא ואמברח. הרחבת השיח בתחילת השיעור. - אליום יום _____. - בכרא יום _____.	הקניית שמות ימי השבוע הצמודים לימים בהם מתנהל השיעור.	הזמנים: אלאוקאת
- שאלת שאלות ותשובות. - הכנת לוח בכיתה לסימון היום, התאריך, מזג האוויר והעונה.	היכרות עם עונות השנה במהלך שנת הלימודים, במסגרת שיח הפתיחה לשיעור על היום ומזג האוויר.	שמש, מטר, ס'ף, רביע, ח'ריף, שתאא, ע'יום	מזג האוויר: א(ל)ט'קס
- תיאור של חיה או חפץ. - הכנת "משחק מסלול" ובו חפצים/חיות. תוך כדי צעידה התלמידים יצטרכו לחבר משפט המתאר את התמונה, מה מופיע בתמונה, מה צבעה וכן משפט תיאור נוסף שלה.	הקניית אוצר המילים בנפרד, ולאחר מכן שילובו עם יחידות הוראה נוספות, כגון יחידת החיות.	טויל, ק'סיר	שמות תואר

תוכנית למידה והערכה בערבית לכיתה ד' - מדריך למורה

ציוד לשיעור: תיקייה ובתוכה "אספן המילים". התלמידים יכינו יחד עם המורה את התיקיה בכיתה. (קלמר: עפרון, צבעים, דבק ומספריים)
דרכי ההערכה: האזנה, קיום שיח בין התלמידים למורה, קיום שיח בין תלמידים (למידת עמיתים), פרויקטים (יצירה, פעילות, הערכה חלופית ועוד)

הנושא / יחידת הלימוד	תכנים	דרכי ההקניה	המלצות לפעילויות ולדרכי הערכה
ברכות: מג'אמלאת	ברכות לחגים ולימי הולדת ופתגמים	שימוש בברכות במהלך אירועים ונסיבות (ימי הולדת לתלמידים) וחגים.	הכנת איגרות עם ברכות ייעודיות לחגים ולימי ההולדת.
רגשות ותחושות: משאער ואחאסיס	שמות הגוף: גוף שני ושלישי יחיד	צירוף שמות הגוף שנלמדו למילים ביחיד/ה המתארות רגשות ותחושות.	שימוש בטבלה מנחה להרכבת משפטים (שמות גוף, רגשות ותחושות).
היכרות: תעארף	אני מספר על עצמי וביתי: דאר, עמארה, בית, סאחה, ערפה, ע'רף, מטבח', סאלון, חמאם, ע'רפת (אל)גום	- כרטיסיות עם תמונות להקניית אוצר המילים ותרגולו. - הרחבת המילים הבודדות לצירופים בתוספת הצבעים. - שימוש בשאלות כן/לא. - חיבור משפטים המתחילים ב"ענדי..." או "פיה...", תוך שילוב הרהיטים בחדר וצבעיהם. אפשרות נוספת: "ביתי קריבמן..." / "ביתי בעיד ען..."	- הכנת שלט לדלת הבית. - שימוש במשחק זיכרון בנושא אוצר מילים, המשלב תמונות. - חיבור משפטים עם המילים שנלמדו. - חשיפה לטקסט בנושא הבית – הטקסט ישמש כמודל עבור התלמידים להפקת טקסט חדש בנושא זה תוך קישור האמור בו לבתיים שלהם.

• משחק לוטו – התאמה של שאלות לתשובות. • חשיפה לטקסט בנושא בית הספר – הטקסט ישמש כמודל עבור התלמידים להפקת טקסט חדש בנושא זה תוך קישור האמור בו לבית הספר שלהם.	• הקניית אוצר המילים באמצעות כרטיסיות תמונות / סיור במרחב ביה"ס. • הפנמה, חזרתיות ויישום באמצעות התמונות. • שימוש בתווית הידוע אל (ה"א הידיעה).	אוצר המילים: ע'רפה, סאחה, אסתראה. בעלי תפקידים: מרב'ה, מרפ'ה.	המרחב הלימודי: אלמדרסה
• עבודת עמיתים או עבודה בקבוצות. • הכנת מאגר שאלות ותשובות בעזרת מילות השאלה שנלמדו בכיתה. בסיום הכנת המאגר ניתן להשתמש בו במסגרת משחקים שונים בשילוב השאלות.	• שימוש אקטיבי במילות השאלה באמצעות משפטים ומשחקי תפקידים במתכונת של שאלות ותשובות. • הצגה – דיאלוג יזום בין שני דוברים המשלב שאלות ותשובות.	הקניית מילות השאלה: שו? וין? אכם? אי? אימתא?	מילות שאלה: אדואת (א)ל(א)סתפהאם
• חזרה על משפטים לשם הפנמת הצבעים. המשפטים ישלבו את הצבעים לצד מילים דומות בערבית ובעברית: לון (א)לארנב אָבִיד לון (אל)שֶׁמס אָפֶר	ההקניה תתבצע באמצעות כרטיסיות שעליהן כתובים שמות הצבעים או כרטיסיות בצבעים עצמם.	חזרה על שמות צבעי היסוד: אָבִיד, אָזֶרֶק, אָפֶר, אָפֶר, אָפֶר. הקניית צבעים נוספים.	הצבעים: אלאלואן
• יצירת קופסאות בריחה תוך שימוש במספרים שנלמדו. • יצירת משחקי כרטיסיות – משחק זיכרון, רביעיות ועוד.	• זיהוי המספר, תרגול ויישום בתוך הקשר. • שימוש במספרים בשיח הכללי.	11-20 (מספרי העשרה), הקניית השעות השלמות	מספרים: אלארקאם

הבגדים: אלמלאבס	הקניית המילים: לאבס/ה, האדא, האדי שמות תואר: קס'ר/ה, טויל/ה	• כרטיסיות עם תמונות להקניה/תרגול. • חזרתיות ויישום של פריטי הלבוש בהקשרים משתנים – בבית, בחג, בבית הספר ועוד. • הרחבת השיח באמצעות כרטיסיות המילים ויצירת צירופים שונים דרך הכרטיסיות, באופן המשלב פריט וצבע. • הרחבת תרגול אוצר המילים תוך שימוש בפועל לאבס/לאבסה ובכינוי הרומז. • הרחבת השיח באמצעות אוצר מילים הקשור לפרטי לבוש תוספתיים וביניהם: תכשיטים, שרשרת, צמיד, טבעת, חגורה...	• "משחק מסלול" עם פריטי הלבוש. התלמידים צובעים תמונות של פריטי הלבוש ומשחקים תוך שהם מציינים את הפריט וצבעו באמצעות משפט. • מדרש תמונה – התלמידים יתארו את התמונה תוך שימוש בפריטי הלבוש ובצבעים. • התלמידים יקבלו תמונה לצביעה. הם יצבעו אותה ויתארו אותה באמצעות אוצר מילים שנלמד.
מאכלים ומשקאות: מאכולאת ומשרובאת	הקניית תבניות כגון: - בד'י אאכל / אשרב ... - בחב' אאכל / אשרב ...	• כרטיסיות עם תמונות להקניית שמות המאכלים ותרגולם הוויזואלי. • חזרתיות ויישום של שמות המאכלים והמשקאות שנלמדו, וביניהם גם שמות הפירות והירקות.	• הכנת ארוחה משותפת. • שיח בכיתה על העדפות של פירות / ירקות / מאכלים. • הכנת משחקים בקבוצות תוך שילוב של אוצר מילים ותמונות בנושא מאכלים ומשקאות והצגתם בכיתה.

			הרחבת השיח על כרטיסיות המילים תוך שימוש בשמות הצבעים ושמות התואר.
החיות: אלחיואנאת	נח'לה, דבֹּר, סלחפאה	- הרחבת שמות החיות שנלמדו. - שיוך צירופים / משפטים המתארים את החיות לתמונה המתאימה.	- תרגול באמצעות משפטים קצרים. - הכנת המשחק "אסוף את המספרים" תוך שילוב מילים, צירופים ומשפטים בנושא. - הכנת התוצרים כמשימה קבוצתית. - כתיבת משפטים המשלבים את החיות, אברי גוף ופנים ושמות תואר, לרבות צבעים.
אברי הגוף והפנים: אעדא (א) לג'סם	אנף (מנח'אר), אד'ן, אד'נין, עיון, תם, בטן, איד, רגל, כתף, וג'ה, שער, סן, אסנאן, אסבע, אסאבע	הקניה ותרגול אוצר המילים באמצעות כרטיסיות ותמונות.	תרגול באמצעות משחקים שונים בכיתה ומחוץ לה.
הזמנים: אלאוקאת	הקניה של כל ימי השבוע – השלמת ההקניה מן השלבים הקודמים. הקניית מקצועות הלימוד ושילובם במערכת הזמנים של בית הספר: ערב'י, עבר'י, אנגליז'י, חסאב, עלום, ריאדה	שילוב הזמנים בשיח בכיתה בכל תחילת שיעור.	הכנת מערכת השעות של התלמידים.
מזג האוויר: (א)ל'טָקס	ס'ף, רביע, ח'ר'ף, שתאא, ת'לג', חאמי, ברד	היכרות עם עונות השנה במהלך שנת הלימודים, במסגרת שיח הפתיחה לשיעור על היום ומזג האוויר.	- שאלת שאלות ותשובות. - הכנת לוח בכיתה לסימון היום, התאריך, מזג האוויר והעונה.

שמות תואר	קסיר, טויל, חלו, ג'מיל, קוי, נזיף, ת'קיל	הקניית אוצר המילים בנפרד, ולאחר מכן שילובו עם יחידות הוראה נוספות, כגון יחידת החיות.	הכנת "משחק מסלול" ובו חפצים / חיות / מאכלים / כל נושא אחר שנלמד בתוכנית. תוך כדי צעידה התלמידים יצטרכו לומר משפט המתאר את התמונה, מה בתמונה, מה צבעה ומשפט תיאור נוסף שלה.
-------------------------	---	---	---

העשרה / המלצה: טבלת קישורים לסרטונים, שירים ופעילויות

<u>נושא</u>	<u>קישור ל-YouTube</u>
מילים דומות בשתי שפות	https://youtu.be/dTds-RVD2iU
שיר הצבעים	https://youtu.be/zORUo6Lsns8?si=z5OGNGc7bSIQ4CCB
תעלם ותכלם – היכרות	https://youtu.be/5pZsKbVUENc
תעלם ותכלם – ברכות ונימוסים	https://youtu.be/YATetfpkQ9U
תעלם ותכלם – מנהגי האירוח	https://youtu.be/pCjQwPrrLQg
תעלם ותכלם – המשפחה	https://youtu.be/AMxF00piYLQ
שיר המדינות	https://youtu.be/ZXgLwtRy0Tg
אני ואתה נשנה את העולם (בערבית)	https://youtu.be/yoxXjGGwGl8
ריאד ווליד טלעו (אל)טריק	https://youtu.be/kHOrxpiQ2Ew
הברכות בערבית	https://youtu.be/HI14MKdNDyk
שיר הירקות	https://youtu.be/A3xGP4RBKk4?si=EKnApqd9_5QQkXA
שיר הפירות	https://youtu.be/SU9RdH0QWdk?si=KN7CrKKqXkV5_fm
שיר הסלט	https://youtu.be/0HyixXR3A7Q?si=l-oZ9yZfqvBW-jkE
שיר ימות השבוע	https://youtu.be/pvzSHxxSclw?si=pL68-CsLAEPNCL7W
שיר המספרים	https://youtu.be/uaZeNePwk_c
סלם ותעלם - נעליים	https://youtu.be/3pBXnsc9a-l?si=pBJKq9BHqiRqxRSa